

FLOAREA DE FOC

18 APRILIE 1936
ANUL III — Nr. 12
Redacția: Calea Victoriei No. 31
București. — Tel. 434.60
Manuscrisele nepublicate se distruge

APARE IN FIECARE SĂPTĂMÂNĂ
Adresa: Calea Victoriei No. 31. Tel. 434.69

S U M A R

Insemnări asupra naționalismului de Al. Mironescu
Să nu se schimbe nimic
de Al. C. Constantinescu
Pentru tabloul zilei de mâine de Alex. Moscu

Cronici:
literare, plastice, muzicale, bibliografice și mărunte
de Cicerone Theodorescu, C. Clonaru I. D.
Gherea, și Vasile Damaschin,

ÎNSEMNĂRI

ASUPRA NAȚIONALISMULUI

AL. MIRONESCU

Ideile au și ele o modă a lor, iar pentru domeniul ideilor esențiale nu este nelimitat, drumul lor istoric închide un cerc. Ele trăesc ca și oamenii, iar după cum speța omenească este nemuritoare, ideile, pe categorii, renasc neconținut cu rezonanța specifică a vremurilor pe care le traversează.

Nu ne vom ocupa de ideile care trăesc prin exemplul unui singur om, nici de oamenii care confundându-se total cu o singură idee, găsesc în ea substanța unei întregi existențe

Aceste cazuri, chiar când se mișcă pe culmile absurdității, rămân în limitele realităților cărora li se cuvine acel respect isvorit dintr-o mai largă înțelegere.

Este mai ciudată soarta ideilor, cari se dezvoltă pe un plan social.

Astăzi lumea încearcă o recrudescență a ideilor naționaliste, o revenire a lor, mai impetuoasă, mai agresivă, încărcate de amănunte dăruite de o minte îmbogățită după urma progresului general.

Aceasta, după aceeași popoare au beneficiat în cea mai largă măsură de ideile generoase vânturate peste pământul Europei. Unele popoare, între care se prenumără și al nostru, își datoresc ființa lor politică acelui suflu de înțelegere și generozitate, astăzi umbrat de falfăirea stindardului naționalist.

Totul găsește o explicație la lumina unei analize făcute în acel spirit care prezidează cercetarea obiectivă.

Nu este nici o mirare că o mizerabilă stare materială a creiat o receptivitate specială pentru ideile naționaliste și nici că egoismul popoarelor crește în raport direct cu sărăcia lor.

Mai ales epocile de prosperitate au oferit un teren fecund ideilor generoase.

Să adăogăm că oamenii politici, refractari nuanțelor, au condus totdeauna popoarele cu idei simple, elementare, deformând realitățile sau înlocuindu-le cu echivalentul lor sentimental.

Politica, din nefericire, nu se face privind perspectivele largi ale istoriei și nici cu acel simț de prevedere întins pe o mare perioadă de timp.

Se întâmplă atunci că toate ideile sunt bune, ele fiind în funcție de împrejurări și nicidecum rezultatul unor convingeri profunde. Astfel un popor asuprit, lezât în cele mai delicate simțiminte, va face apel la înțelegere și generozitate, pentruca odată eliberat, să devină cutia de rezonanță a

ideilor pe care le-a combătut cu înverșunare.

Această incoerență este cu puțință numai pentru că între popoare și realități, între nevoile lor permanente și idei se interpun oamenii politici, a căror funcție esențială este aceea de a deforma.

În fond nu știm niciodată ce gândesc popoarele asupra problemelor, care le interesează în mod direct, vital.

Și cum am putea ști, când «politica a fost mai întâi arta de a împedea

oamenii de a se amesteca în cele ce îi privesc. În epoca următoare s'a adăugat arta de a constrânge oamenii să decidă asupra celor ce nu pricep».

În zilele noastre confuzia este dintre cele mai mari, deoarece niciodată n'au plutit în atmosfera europeană mai multe idei și mai contradictorii, și niciodată popoarele n'au manifestat o incapacitate mai categorică de trăire organică a ideilor.

Popoarele, astăzi, mimează gesturi și atitudini, dar nu li se lasă răgazul să se coboare în ele înșile pentru a scoate din adâncime un suflu autentic de viață, de forme proprii. Și atunci în lăuntrul aceluiaș popor câțiva trăesc ideea, unii trăesc după urma ei, iar alții se întreabă cu nedumerire care este rostul atâtor frământări. În fine o ultimă categorie, cea mai numeroasă, nu înțelege nimic, pur și simplu. Nici nu poate fi altfel, dacă o idee nu este plămădită în adâncime și nu este elaborarea poporului întreg.

Pentru noi românii confuziunea se agravează, dacă ne oprim la modelul naționalismului german.

D. Musolini a declarat d-lui Nichifor Crainic următoarele:

«Dacă bătălia din Pădurea Teuturgică ar fi avut altă soartă decât aceea pe care a avut-o, astăzi germanii ar fi perfect încadrați în spiritul european. Rămânând însă în afara imperiului antic, ei nu s'au încadrat

nici până azi în comunitatea cugețării occidentale». (Puncte cardinale în haos).

Chiar d. Nichifor Crainic, unul din puținii doctrinari naționaliști, are față de naționalismul german o poziție critică. Domnia sa observă cu subtilitate: «Fascismul italian e naționa-

list și religios totdeauna. Național-socialismul german deasemenea. Dar pe când fascismul, încadrat în catolicism înțelege că religionea își are isvorul în transcendent, național socialismul, prin doctrina sa rasistă, vrea o religione care să fie emanația geniului național. Ideea aceasta noi o respingem din capul locului. Ea e diutre acele idei menite nu să se facă pacea Europei, ci să mărească haosul.» Iar mai departe adăogă: «Naționalismul german are la bază această dogmă cu totul arbitrară a superiorității rasei germanice».

Niciodată doctrina naționalistă nu a cunoscut o formulă mai stranie, decât aceea elaborată de conducătorii poporului german.

Aceasta nu înseamnă urmărirea dialecticii naționaliste până la consecințe absurde, ci coincid cu faptul că acolo se frământă o omenire detașată de normele de gândire europeană.

De aci nota discordantă, în concertul țărilor europene, dealungul istoriei care atinge în zilele noastre o culme.

Fenomenul german, urmărit cu a-ia disponibilitate intelectuală de care am pomenit cu alt prilej, rămâne incontestabil extrem de interesant.

Naționalismul german nu poate însă constitui pentru oamenii politici români o normă.

Naționalismul românesc nu poate avea, credem noi, decât un aspect cultural și anume de elaborare a acelor forme de cultură proprie, care să conducă la un conținut sufletesc unitar și acea conștiință a geniului nostru particular din care totuși să poată crește cândva valori de circulație universală.

O simplă trezire a instinctelor este nu numai primejdioasă, dar deserveste ideea națională, pe latura ei fecundă.

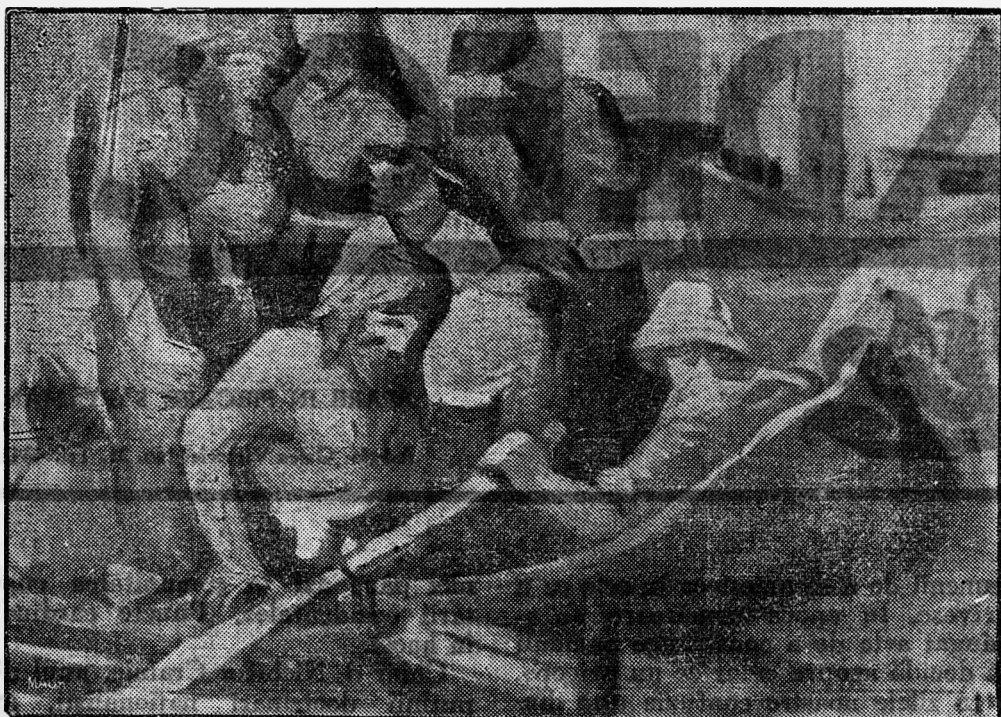
De asemeni nu putem concepe o mișcare naționalistă decât condusă de toți acei oameni de cultură, cari trăesc crezul naționalist și pot scoate din el o formă a culturii.

Aceasta pentru că noi nu putem vedea în naționalism o înfățișare a violenței, ci o expresie spirituală.

Mac Constantinescu

Gorila

Șerban Zainea

In port

SĂ NU SE SCHIMBE NIMIC!

AL. C. CONSTANTINESCU

Sunt oameni care au iluzia unei independențe. Desigur, recunosc că sunt legați materialmente de societate. Trebuie să mănânce, să se culce, să mai facă și alte lucruri. Dar astea sunt considerate oarecum realități de al doilea grad sau destul de vulgare ca să nu se mai simtă dependenți de ele.

Ce importanță are că muncești, că faci anumite lucruri pentru a trăi, că ți-s faptele într'un fel într'o zi pentru a ți le schimba a doua zi, sau — ce-iace e mai trist — ești nevoit să repeți până la indobitocire unele și aceleași lucruri?

Ce importanță are locul unde te-ai născut — aici sau în miezul sălbatic al Africii, în New-Yorkul sgărie norilor cu ritmul unei vieți infernale sau pe platoul înalt al Tibetului cu zilele scurse în milenii uniforme — ce importanță are timpul în care trăești azi, cu radioul alături și avionul în hangare sau acum două mii de ani izolat de lume și străin de frământările ei — ce importanță au toate aceste condiții materiale de viață, aceste vulgare legături cu pământul și cu timpul față de puritatea eternă a «*Spiritului*»?

Toate acestea sunt lucruri meschine, neînsemnate, pe care un aristocrat al gândului le disprețuiește adânc sau le privește cu o îngăduință suverană.

El e deasupra lor, el e detașat de ele. El trăește în absolut, în etern, în veșnicie albastră a spiritului și nu-și poate pleca urechea la astfel de lucruri «trecătoare». Să se ocupe de ele mințile înguste, incapabile să prindă rosturile adânci și permanente ale lucrurilor.

El, însă, care dincolo de această mișcare vulgară întrevide realitatea pură a ideilor permanente, el nu se poate coborî la ea.

Astfel gândește cel iluzionat de propriile gânduri, cel care crede că depinde de societate și de viața ei efemeră numai prin niște banale și chiar josnice necesități, dar că viața reală, pură, e într'o zonă suprapământeană a ideilor perfecte și a gândului pur. Acesta e complect independent de ce e pământean. De aci iluzia izolării, a posibilității de a-ți adăpa mintea și sufletul numai prin mijloace proprii sau de a trăi cu gândul străin și purificat de orice preocupare trecătoare.

Aceștia sunt lunaticii zilelor noastre, oamenii ce afectează o sublimă aristocrație a spiritului, izolații, cei ce nu vor să se amestece în frământarea tragică a vieții contemporane.

Că le e falsă convingerea, e evident. Fiecare ștomp de gând al omului a ieșit dintr'o necesitate de viață, dintr'o problemă de existență pusă de locul și de timpul în care a trăit, de societatea în care a viețuit. Niciun gând, nici o idee, nici o judecată nu s'au coborât ca niște năluci din cine știe

ce zonă pură și eternă a spațiului inter-astral pentru a intra în căpătâna omului care le-a emis. Ai avut două nuci și le-ai numărat, ți-a fost foame și ai scormonit pământul constatând pentru totdeauna că el îți poate oferi ceva, te-ai sfâșiat ca fiarele apoi ai văzut că e mai bine să trăești în pace și ai stabilit regulile și obiceiurile, tot ce ai gândit sau numai ai numit nu ți-a venit pe limbă prin cine știe ce proces misterios ci datorită a veacuri și veacuri de ciocnire cu viața și cu nevoile ei.

Tot ce avem acum în minte se datorește unei lupte neîncetate a omului cu natura, unei prefaceri permanente a vieții lui. Cum poți vorbi atunci de eternitatea spiritului, — acelaș mereu, — când el s'a format treptat, și cum să crezi că poți trăi izolat când te adăpi zilnic dela acea vulgară frământare a societății care te-a creiat și te influențează în fiecare moment?

Această iluzie nu ne-ar indigna însă dacă s'ar rezuma la o atitudine individuală. În definitiv, sunt oameni care se strâmbă în oglindă și care sunt astfel fericiți și siguri că pe lume nu există decât ei și imaginea lor.

Dar «concepția» e ridicată la rangul de «doctrină» și încearcă să facă prozelizii.

Lunaticii spun cu candoare tuturor:

Ce vă amestecați în frământarea zilei? Ce vă privește vulgarile prefaceri? Ce vă preocupă problemele meschine ale vieții de azi?

Toate sunt degradatoare, nedemne de o minte rafinată ce trăește numai în lumea pură și absolută a spiritului etern.

Nu vă prostituați sufletele spun ei mai departe. Bucuriile reale sunt numai ale acestui spirit pur și absolut. Toate celelalte sunt meschinării. Noi nu le putem suporta și sfătuim pe toți să le abandoneze. Să se retragă toți mulțumirea desinteresată a «spiritului etern».

Ce-i acest îndemn la dezertare? Ce-i acest perfid sfat de a abandona orice luptă, orice preocupare de viață?

Cine îl dă?

Și sătuii.

Toți satisfăcuții, toți stăpânii bucuriilor de azi, îndeamnă ipocrit la mulțumirea desinteresată a «spiritului etern».

Lunaticii sunt instrumentele. Căpii și istoviți, ei sunt niște ideale exemple de mumificare socială.

Căci, — vedeți d-voastră — tot tâlcul «doctrinei» e de a convinge lumea că «așa e, așa a fost și așa va fi» numai spiritul e etern și toate celelalte schimbări sunt simple iluzii.

Deaceia să nu se schimbe nimic.

Ați înțeles?

PENTRU TABLOUL ZILEI DE MÂINE

ALEX. MOSCU

Ceeace se petrece sub ochii noștri se abate dela cursul normal al lucrurilor.

«Treceri de timp» care altădată nu puteau însemna «ceva nou», capătă astăzi semnificații singulare. Fiecare unitate de timp, oricât de mică, înseamnă trecerea dela o etapă la alta cu totul nouă, pentru că fiecare aduce, în configurația de orice fel a societății, prefaceri atât de adânci, încât cu greu poți urmări ecoul ce provoacă pentru a bănuși șirul de consecințe ce atrag.

Multe din aceste prefaceri au privit noțiuni care păreau definitiv fixate, adevărate coordonate ale societății noastre.

Iată, bunăoară, spaima care, acum trei ani, a cuprins brusc pe posesorii de depuneri și i-a mânat să dea năvală asupra ghișeelor, fără să mai judece că, în acest mod, prepară nu numai prăbușirea acestora, dar că se expun la pierderea propriilor lor bani. Deoarece o instituție care face asemenea operațiuni, oricât de bine condusă ar fi, nu poate face față retragerilor integrale a depozitelor de care dispune.

De atunci calitatea de «deponent», prefăcută de căderile ce au urmat la scurt interval, a încetat de a mai subînțelege «starea prosperă» a celui ce o avea și a căpătat un sens opus. Ceeace eri și alătăieri se considera un «ideal», a devenit astfel postura cea mai puțin invidiată.

Cine nu a dorit, doar, puțin timp în urmă, să fie în apropierea acestui ideal! Să aibe un capital depus la bancă și să i aștepte venitul fără trudă. Un venit superior celui ce l-ar fi putut avea, dacă s'ar fi trudit singur să fructifice acel capital! Tocmai în această constanță particularitatea «idealului» înfăptuit pe această cale.

Lumea avea atât de mare încredere în acest procedeu încât mulți și-au vândut case și moșii (mai ales, moșii) pentru a-și asigura în acest mod un trai îmbelșugat, fără muncă și, în deosebi, fără riscul scăderilor (chirii, arenzi, prețuri agricole) ce-i amenințau altminteri.

«Deponent» și «acționar» erau noțiuni care jucau rolul singurelor atribute ale «mulțumirii materiale».

Se creiașe chiar o modă, un chic al vre-

mii, după care un «om de societate» nu putea fi considerat decât după aceste înșușiri. Mai mult chiar, în conversațiunile de salon variațiunile acțiunilor și dobânzilor erau subiectul favorit al celor mai animate discuțiuni.

Se dădeau sfaturi. Oameni bătrâni, cu experiența unei vieți active, erau subiect de ironie al nepoților «avansați», care nu puteau înțelege «ca grand-papa să fie atât de îmbăcsit încât să țină nefructificată o casă bătrânească, când ar putea să o transforme în acțiuni și să locuiască un apartament modern cu chirie»!!

Din mijloc de trai comod al «cătorva», acțiunile și depunerile deveniseră singurul mijloc de a putea trăi comod, dorit de toți.

Exagerarea n'a întârziat să-și arate colții. Năvala «neobișnuită» a banilor către bănci nu era decât un prim simptom al desperărei ce a urmat. Pentru că, mult mai iute, acești bani luau, puțin mai târziu, în ziua primei panici, un drum exact opus.

A fost dosul medaliei!

Dar răsturnarea noțiunilor de «deponent» și «acționar» n'a fost decât unul din simptome. Alte răsturnări au urmat, pe scări din cele mai diferite.

Și n'am ajuns încă la poalele pantel pe care aceste răsturnări ne rostogolesc. Totul pare a nu fi decât «indiciu» de ceeace va veni.

...Eistă o știință a revoluțiilor, după care răsturnările sociale s'ar petrece după anumite norme. Anume aceste prefaceri brutale se pot bănuși după unele fenomene ce le premerg. Aceste fenomene, premergătoare marilor schimbări sociale s'ar rezuma, după Spengler, în «răsturnarea valorilor». Noțiuni, al căror concept a fost stabilit printr'o practică îndelungată capătă la un moment dat o semnificație opusă.

Deponenții și acționarii, pentru că am vorbit numai de ei, erau ieri simbolul supremei mulțumiri materiale.

Azi ei sunt subiect de deplângere.

Iată un simptom de reală importanță, ce poate fi materie de reflecție din cele mai serioase pentru tabloul zilei de mâine.

Mavol

Micul general

C R O N I C I

In loc de
Cronică plastică

Dacă într-o zi Dumnezeu m'ar întreba ce doresc să-mi împlinesc i-aș cere să împiedice pe artiștii plastici români de a mai ieși din țară și a-și motiva cererea astfel: prefer Doamne o artă naivă dar autohtonă uneia spîlcuite, dar de împrumut.

Obicinuit aruncăm mediocritatea artiștilor noștri în spatele amatorilor de artă. Neînțelegerea lor, pretindem noi, ucide talentele. Să fie oare acesta adevărul sau numai acesta?

Se mai spune apoi: «nu există la noi atmosfera prielnică artelor». Iată, este și aci un pic de adevăr, dar întrebându-se sau vreodată creatorii noștri de artă ce au făcut ei pentru educația amatorilor și pentru crearea atmosferei de care duc lipsă?

La toate aceste întrebări eu n'am să dau nici-un răspuns, fiindcă răspunderea cade asupra artiștilor plastici. Un vizitator atent al expozițiilor de pictură va observa în primul rând, cu rari excepții, o lipsă de corectitudine meșteșugărească și artistică. Intențiați pe nepriștețea noastră, trișează cu meșteșugul și fură maniera nu știu cărui mare pictor străin, când nu-i copiază cu mici modificări de detaliu operele. Ce mai e de făcut în acest caz și ce mai poți pretinde dela amatorul de artă?

Tu, mare meșter și cunoscător, îți permiți să-ți înșeli clienții gândind că ei n'au de unde să știe și ai intrucâtva dreptate... dar hainele de împrumut sau de furat dacă nu se recunosc se simt. Nu le-ai putut ajusta pe trupul tău și amatorul care vrei să-ți cumpere tabloul simte, și-l admiră, injură în gând și-și vede de drum...

Lipsește artelor plastice românești autenticitatea și mi se pare că de lipsa aceasta suntem mai puțin vinovați noi amatorii sau chiar oficialitatea decât dumnealor artiștii.

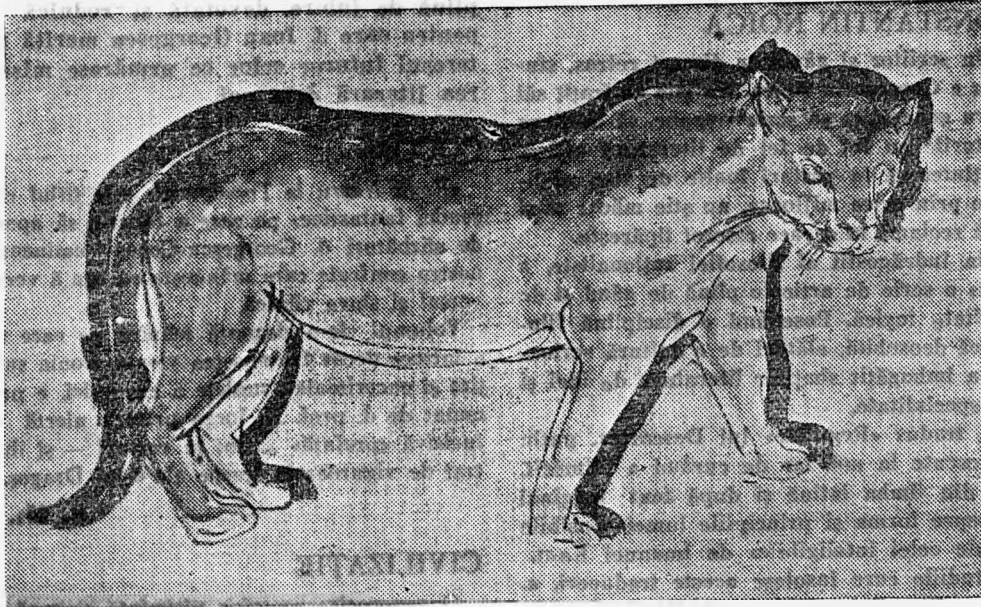
Ce fel de educație artistică o să căpătăm dacă suntem tratați în chipul acesta?

Artistul român când a plecat în străinătate nu s'a dus cu intenția de a pătrunde tainele artei îmbrățișate de el ci de a fura mai mult sau mai puțin adevăr, nu știu care celebritate, mai mare sau mai mică.

«Gustați de pe malul Dâmboviței n'au de unde să știe», își spun dâșii. Inșă gustați de pe malurile Dâmboviței dacă n'au prea multe cunoștințe, domnilor artiști, un simț artistic îndescut pe care dv. dacă v'ați da osteneala să vă gândiți, l-ați constata în arta populară, în gustul femeilor, în graiul nostru și uneori l-ați surprinde chiar la dv. De câte ori nu vă salvează el de toate nerozițiile de împrumut cu care veniți de peste mări și țări sau de toate lipsurile meșteșugului.

Iată de ce ași închide eu granițele să nu mai plece nici-un artist și într-o zi ar trebui să răsară din codrii, din munții, din apele și din câmpiile românești o artă în care să fim noi, cu culorile cerului nostru și cu sufletul nostru îndăpșit.

C. Clonaru

LITERARE

O SLOVĂ DE AUR: PERPESSICIUS

Am citit — nu fără o umbră roșie ridicată, de emoție, în obraz — articolul intitulat «O rectificare și chiar mai multe» apărut în numărul de Paște al «Cuvântului Liber».

Un regret a venit să întunece bucuria vie a revederii acestei, în toate felurile rare, semnături: PERPESSICIUS, pe care ochii ni s'au oprit întâi.

Regretul că a trebuit o jienire inutilă — și de care suntem convingși că cel din urmă autorul ei grăbit a avut, aspru, să se muște — pentru a putea reciti slova de polen și de aur, de falfăire parfumată și de adânci și subtile rezonanțe, a d-lui Perpeșicius.

Print al poeziei, în și pentru care cu religioasă gravitate și totuși cu suavă grație a oficiat atâția ani, cavalier autentic al criticii pentru care a risipit în nobile lupte atâta bogăție de înțelegere, atâta putere de ocrotire, dar întotdeauna atâta gust și incizie în selecțiune, d. Perpeșicius a rămas pentru vechii săi cititori — și, printre aceștia, pentru noi — acelaș principiar zăcământ de energie și încredere.

Subteran, spiritul său nu a încetat de a fi una din rațiunile -- și curajului -- de existență, ale scrisului multora dintre noi.

Fără această tărie — până mai acum doi ani comunicată zilnic în folioanele dela «Cuvântul» — nu e nici un omagiu gratuit s'o spunem: n'am fi putut, realment, suporta și rezista la valurile de trivialități impetuoase, de scursori și de confuzii contemporane, tot mai îndrăznețe, tot mai covârșitoare în planul culturii și în planul creației propriu zise.

Ne este o plăcere s'o mărturisim și mărturisirea cuprinde în ea nu mai puțin un sămbure, în ce ne privește, de nou îndemn.

Puține, aceste rânduri, nu cată de altfel să răspundă — așa cum pur și simplu credem că se cuvine și pentru a prelua, credem că este — decât acelei înțelese, concentrate și dureros îndreptățite revolte a d-lui Perpeșicius când vorbește — la sfârșitul citatului articol din «Cuvântul Liber» — de «activitatea fără de econ a acestor doi ani și ceva de mutism impus»..

Noutăți de

„Săptămâna Cărții“

Un mănunchiu impresionant de volume anunță pentru «Săptămâna Cărții», editura Fundației pentru literatură și artă, de sub diriguirea d-lui profesor Al. Rosetti.

Vor apărea astfel, ca să illustreze cu tot

atâtea prețioase și variate contribuții acest festiv prilej, următoarele cărți pe care le însușim deocamdată cu titlu de informație: «Tinerete», de d-ra Lucia Demetrius, roman de ascuțită investigație psihologică; «Românismul» de d. profesor Rădulescu-Motru, un studiu amplu și de mare adâncime de gândire; «Peste mări și țări», ed. II-a cu numeroase și elegante planșe datorite pictorului Muetzner și «Insemnările lui Safirim», de d. N. M. Condiescu; «Versuri» de d. Tudor Argezi, primul volum din seria inaugurată de editura Fundației: «Ediții critice definitive» (ultimul text și redactarea definitivă la care s'a oprit autorul); vastul studiu «Viața și opera lui Mihai Eminescu», de d. G. Călinescu și cu care distinsul critic încheie acest important ciclu de investigații istoriografice și estetice; mult așteptata monografie «Andreescu», de d. Al. Bussuioceanu care va aduce o înțelegătoare și plină de lumină cercetare a vieții și operei marelui pictor; «Nu sunt ce par a fi», noul volum de versuri al d-lui Ion Minulescu; «Scrisori către plante», cartea de debut poetic a d-lui Virgil Carlanopol; «Spre un nou umanism», de d. Ștefan Teodorescu; «Thanatos», de d. Ion Biberi; «Drept și viață» de d. Vasile Georgescu; «Zăcăminte folclorice în poezia noastră contemporană» de d. Al. Dima, aceste din urmă patru eseuri distinse cu «premiul scriitorilor tineri», anul acesta, de Fundația pentru literatură și artă.

Nu așadar un program de făgădueli roze ci, după cum se vede, unul de înfăptuirii controlabile și valoroase pe care-l poate face vădit fie și numai o scurtă înșiruire ca aceasta de față.

Oedip

de George Enescu

Se cunoaște succesul pe care l-a avut la Paris opera maestrului George Enescu «Oedip», pe libretul lui Edmond Fleg.

D. Ion Marin Sadoveanu, directorul general al teatrelor și operelor și d. Ion Perlea, directorul muzical al Operei Române, nădăjduesc să obțină asentimentul marelui compozitor pentru reprezentarea și la noi a lui «Oedip».

D. Ion Marin Sadoveanu este în orice caz hotărât să prezinte și publicului bucureștean acest regal de artă muzicală.

D-sa ne-a asigurat că va face toate demersurile necesare și nu va precupeți nici un sacrificiu pentru a vedea înscenată așa cum se cuvine, la «Opera Română», lucrarea maestrului Enescu.

Cicerone Theodorescu

Don Juan

DON JUAN, a fost o foarte reușită premieră; îi vom înșira calitățile în ordine descrescătoare. — Privirea s'a desfășurat încontinuu. Nu ne gândim atât la balul din palat, de o frumusețe puțin prea pompoasă, ci spre pildă, la costumul lui Don Juan când acesta apare prima oară. O armonie în gris în penumbra, variată și savuroasă. Toate decoriile sunt frumoase, frumoasă e chiar cortina aurie în fața căreia se cântă unele ansambluri în timp, ce se schimbă scena. — Orchestra și conducătorul ei și-au însușit admirabil toată grația și eleganța dumnezeiască a lui Mozart. Păcat că, prea adesea, era acoperită de glasuri. Totuși acestea au fost convenabile în general, unele chiar frumoase, ca a d-lui Tassian sau al d-nei Massini. La toți se simte efortul și munca, și rezultatul e că execuția a fost continuă, cel puțin corectă (afară de unele pasagi de coloratură). Dar e un defect grav și aproape general în această execuție: excesul vocal. Se cântă prea tare, prea dramatic, prea declamator, prea italienește și prea puțin potrivit cu Mozart.

CONCERTUL SIMFONIC DIN 2 APRILIE, a dovedit iarăși armonia care este între d. Georgescu și muzica modernă, dar mai ales cea a lui Strauss. Ori câte defecte i-ai vedea în alte regiuni muzicale, trebuie să recunoști că pe Strauss d. Georgescu și-l servește admirabil. Așa a fost și cu poemul simfonic. „O viață de erou”. Mai frumos ca totul poate, sfârșitul duetului de dragoste: orchestra întreagă era pironită aproape, într'un punct de orgă prelung de o minunată unitate, împăcat în sine și ignorând parcă tot restul universului, iar pe fondul acesta grandios o frântură de temă abea perceptibilă rătăcea oboșită din instrument în instrument. În tot restul povestirii muzicale, d. Georgescu a fost scânteietor de vervă și totul a decurs fără o singură nuanță supărătoare.

Pianistul Alex. Uninsky, s'a arătat în seara aceasta foarte inegal, ca și în recitalul său, de altfel. Primele pasagi ale concertului în la major de Mozart au fost de o delicatețe și de o candoare cu totul mozartiene, și care promiteau mult. Dar nu au fost bune profete. E drept că nici un compozitor nu e mai greu de interpretat ca Mozart; numai mijloacele cele mai discrete i se potrivește, și totuși discreția nu ajunge ca să-i redai frumusețea. — În partea primă a concertului au mai fost detalii frumoase ca, de pildă, tema a doua, care lua un relief neașteptat, numai prin faptul că Uninsky o cânta cu o nuanță mai rar decât pasagiile precedente. După aceia lucrurile au mers din rău în mai rău, până la finalul descurajat, lipsit de vlagă, și de ori ce scânteie de sus. Concertul de Liszt a fost de sigur mai bine, fără să reușească să ne consoleze de desamăgire.

RECITATUL UNINSKY, a reabilitat în bună parte pe pianist însă, o recunoaștem, nu suficient pe artist. Uninsky are o tehnică „colosală” care îi dă posibilitatea multor reușite muzicale prețioase. Mulțumită ei, în sonatele de Scarlatti a putut transforma pianul în clavicin, și asta chiar în pasagiile cele mai grele. E de laudă de asemenea efortul sensibil pe care o face de a-și adapta maniera pianistică la stilul fiecărui compozitor. În schimb găsești la Uninsky defecte a căror evidență te miră la un pianist atât de bine pregătit tehnic: astfel scurtează adesea notele lungi, ceia ce dă o dezagreabilă impresie de grabă. Dar ar fi fastidios să facem analiza defectelor sale, căci cel mai mare constă în aceea că, nu știu de ce, nu te farmecă pe măsura capacităților lui pianistice.

I. D. Ghiera

